

Barne- og familiedepartementet

Deres ref

Deres dato
08.04.2022

Vår ref
2022/148

Vår dato
23.05.2022

Høring - Forslag til ny forskrift om barnesakkyndig kommisjon

Vi viser til forslaget til ny forskrift for Barnesakkyndig kommisjon (BSK), som Barne- og familiedepartementet (heretter departementet) sendte på høring 08.04.2022.

Samlet vurdering

BSK er enig med departementet i at utvidelsen av vårt mandat til også å omfatte sakkyndigrapporter i foreldretvistsaker medfører et behov for endringer av en slik karakter at det er nødvendig med en ny forskrift. Vi er også enig i departementets vurdering om at det er behov for en regulering av vårt arbeid som er mer forpliktende enn retningslinjene som gjelder i dag¹.

I det store og hele mener vi at departements forslag til ny forskrift er godt og velbegrunnet.

I det videre har vi noen korte merknader til de ulike delene av høringsnotatet.

Konkrete merknader

§ 1 Kommisjonens sammensetning

Vi støtter forslaget om at departementet kan beslutte en inndeling i faggrupper. Det er positivt at det ikke er et krav, men en mulighet. Vi ser ikke noe behov for gruppeinndeling per i dag, men er åpne for at det kan bli nyttig senere.

§ 2 Medlemmenes kvalifikasjoner

Ifølge dagens forskrift § 1 skal høy barnefaglig kompetanse vektlegges ved oppnevningen av medlemmer. Departementet foreslår å endre dette til at medlemmene skal ha «relevant faglig kompetanse innenfor kommisjonens ansvarsområder», og videre at det skal «legges vekt på at kommisjonen samlet sett har bred klinisk, vitenskapelig og sakkyndig erfaring». Vi er enig i at variasjonen i rapporter tilsier at det er behov for variert og ulik type kompetanse. Videre er vi enig i at «barnefaglig» kompetanse ikke er et helt presist begrep. Det er likevel uheldig om ordet barnefaglig forsvinner helt ut av forskriften, da vurderinger av barn, deres utvikling, fungering og behov er sentralt i sakkyndiges arbeid i både barnevernssaker og foreldretvister – og således er gjenstand for vurdering av BSK. Vi foreslår derfor at første setning i forskriftens § 2 endres til f.eks. «Kommisjonens medlemmer skal ha relevant faglig

¹ Barnesakkyndig kommisjon, Arbeidsoppgaver og saksbehandlingsregler, 17.12.2009 (revidert 2016).

kompetanse innenfor kommisjonens ansvarsområder, primært barne- og familiefaglig kompetanse» eller «Kommisjonens medlemmer skal ha relevant faglig kompetanse innenfor kommisjonens ansvarsområder. Høy barne- og familiefaglig kompetanse skal særlig vektlegges ved oppnevning.».

§ 3 Kommisjonens oppgaver

Departementet foreslår en endring av dagens § 2 fra å «gjennomgå» til å «gjennomgå og vurdere» sakkyndige rapporter. Vi støtter forslaget, da det er mer i tråd med BSKs faktiske oppgave.

Vi er også positiv til at det tas inn et nytt punkt om kommisjonens kjerneoppgave, da det vil tydeliggjøre overfor både oppdragsgivere, sakkyndige og private parter hva kommisjonens arbeid går ut på.

I nest siste setning foreslås at «kommisjonen og sekretariatet kan tillegges andre tilgrensede oppgaver». Det går ikke klart frem hva slags oppgaver man ser for seg. Dersom denne setningen skal bli stående, foreslår vi følgende tilføyelse: «... kan, etter konsultasjon med kommisjonsleder, tillegges andre tilgrensede oppgaver.»

§ 4 Kommisjonens saksbehandling

Vi er enig med departementet i at det er viktig at BSK ikke blir et forsinkende ledd ved behandlingen av foreldretvister. I 2021 overholdt BSK fristen for saksbehandlingen på 12 dager i 97 prosent av sakene. Vi ser det imidlertid ikke som hensiktsmessig at det skal komme et *pålegg* om å behandle sakene innen 12 dager, da forsinkelsene kan være forårsaket av faktorer utenfor vår kontroll, som høytider, som kan medføre at fristen på 12 dager ikke overholdes i alle saker. Vi foreslår at forslaget endres til at «Kommisjonen skal uten opphold behandle de sakene som sendes inn, så vidt mulig innen 12 dager.»

BSK er positiv til forslaget om at kommisjonsleder ved særlige behov kan tilkalle fagkyndige utenfor kommisjonen til å ta del i behandlingen av en sak. Vi er også enig i at det skal være et vilkår at dette gjelder ved «særlige behov», slik at terskelen for henstilling om ekstern bistand holdes høy. Hvorvidt BSK vil trenge faglig tilleggskompetanse i deler av eller hele behandlingen av en konkret sak, vil vi kunne se an. BSK vil understreke at det er viktig med åpenhet om at det i det enkelte tilfelle er innhentet kunnskap utenfra, og støtter forslaget om at det utarbeides standardkontrakter. En slik kontrakt bør inneholde opplysninger om hvem man har innhentet tilleggskompetanse fra, hvilken rolle vedkommende har hatt / hva vedkommende har uttalt seg om og hvilke konkrete innspill BSK har lagt vekt på i sin vurdering.

Vi slutter oss til forslaget om at kommisjonsleder skal tiltre i saksbehandlingen ved dissens, og departementets begrunnelse for dette.

Departementet foreslår å tydeliggjøre i forskrift hvilke bemerkninger BSK vanligvis gir. Vi er enig i at dette kan bidra til åpenhet og forutsigbarhet om våre vurderinger, men anser det uheldig med en forskriftsfesting. Fra 01.01.2022 ble det utarbeidet nye svarbrev som sendes til de sakkyndige og deres oppdragsgivere (se Informasjonsskriv nr. 14 Kommisjonens svarbrev, www.sivilrett.no/bsk). Bemerkningene BSK vanligvis gir, ble da redusert til tre hovedkategorier. Det er disse det nå er foreslått å ta inn i forskrift. Det nye systemet har vært i bruk i kort tid, og vi har i begrenset grad evaluert hvordan dette har fungert. Det kan bli behov for å endre kategoriene. Vi foreslår at punktet om BSKs bemerkninger tas ut av

forskrift. Fordi oppdatert informasjon om BSKs bemerkninger til enhver tid ligger på BSKs hjemmesider, kan forslaget eventuelt erstattes med en setning om at hvilke bemerkninger BSK vanligvis gir, vil gå frem av BSKs hjemmesider. Kommisjonsleder har ansvar for at eventuelle endringer i BSKs svarbrev kommuniseres utad til relevante aktører.

Vi mener at det er fornuftig å endre forskriften fra at BSK kan «pålegge» til å «anbefale» tilleggsrapport, da et pålegg griper inn i oppdragsgivers ansvar.

§5 Kommisjonens leder

Når det gjelder forslaget om at leder skal bidra til at kommisjonsmedlemmene har tilnærmet lik praksis i sentrale spørsmål, er vi enig i at det er en målsetting at like saker skal behandles likt, og at det ikke skal være systematiske forskjeller i måten de ulike medlemmene behandler saker på. Samtidig kan det være behov for en nærmere presisering av både «lik praksis» og «sentrale spørsmål». Det er videre viktig at forslaget ikke blir oppfattet som at kommisjonsleder kan *pålegge* medlemmene å mene det samme. Medlemmene er oppnevnt på bakgrunn av høy faglig kompetanse og dømmekraft, og må selv kunne stå faglig inne for egne bemerkninger. Psykologfaget er til dels skjønnspreget. Det vil også reflekteres i BSKs vurderinger. Det er viktig at det ikke legges føringer for at medlemmene skal tilstrebe faglig enighet der faglig uenighet er relevant og bør komme frem.

Departementet foreslår i tredje ledd at kommisjonens leder er ansvarlig for å videreformidle prinsipielle problemstillinger til departementet og andre aktører. Det er noe uklart hva som menes med dette. Uklarheten handler primært om hvilke prinsipper som må være i spill for at BSK har ansvar for å melde det inn, og også hvem som menes med «andre aktører». Forslaget kan eventuelt erstattes med en setning om at kommisjonsleder har ansvar for at kommisjonen, ved behov, kommuniserer med relevante aktører. Det er viktig at BSKs arbeid er kjent, både i offentligheten generelt, og mer spesifikt blant sakkyndige og oppdragsgivere. Det er behov for dialog med relevante aktører for å orientere om kommisjonens arbeid og forbedre/utvikle det faglige arbeidet. Kommisjonens dialog med departementet er ivaretatt ved ansvaret for å avgi en årlig beretning om virksomheten.

For Barnesakkyndig kommisjon,

Frida Gullestad Rø
fungerende leder